

ศาสตราจารย์ ดร.พรชานา: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
The King's Philosophy: Driving the Philosophy of Sufficiency Economy
in Educational Institutes towards Excellence

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์

Arjan_kant@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 3) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ระเบียบวิธีการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการจัดเตรียมงานวิจัยจากข้อมูลเอกสาร ตำรา งานวิจัย และข้อมูลจากบุคคลในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย เป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลต่างๆที่ได้มาวิเคราะห์ผล และแปลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน 3 ท่วงทางสายกลาง จำนวน 15 ข้อ 2) ด้าน 2 เงื่อนไขแห่งปรัชญา จำนวน 10 ข้อ 3) ด้าน 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 15 ข้อ และ 4) 5 การบริหารสถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 25 ข้อ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 120.079$, $df = 57$, $p = 1.000$, $GFI = 0.974$, $AGFI = 0.895$, $RMR = 0.0163$) น้ำหนักขององค์ประกอบย่อยทั้ง 13 ตัวมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ 0.69 – 0.97 ส่วนค่าน้ำหนักองค์ประกอบหลักของกลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในเขตภาคเหนือตอนล่างทั้ง 4 ด้าน นั้นมีค่าเป็นบวก และมีขนาดตั้งแต่ 0.89 – 0.91 เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน 2 เงื่อนไข ด้าน 3 ท่วงพอเพียง ด้าน 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ และด้าน 5 การบริหารสถานศึกษาต้นแบบ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ คือ 0.988, 0.968, 0.964 และ 0.873 ตามลำดับ

3. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ นำเสนอด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความตระหนักและองค์ความรู้กำหนดหลักสูตรการบริหารจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนหรือผู้มีหน้าที่ กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป และกลยุทธ์ที่ 3 การนำกระบวนการทำงานแบบPDCAมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมทั้งกำหนดการนิเทศติดตามของหน่วยงานต้นสังกัด

คำสำคัญ ศาสตร์พระราชา, เศรษฐกิจพอเพียง, สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to determine the relationship of the strategies to drive the sufficiency economy and the principles of education management towards excellence 2) to analyze the elements of the strategies to drive the sufficiency economy towards excellence in educational institutes 3) to present the strategies to drive the sufficiency economy towards excellence in educational institutes. The researcher divided the research method into 2 phases as follows:

Phase one involved the preparation of the research from documentary studies, reference books, research, and human resource practitioners from different institutes in order to set the research framework.

Phase two involved the research conducting process, collecting the data from in-depth interviews and questionnaires, and analyzing and interpreting the acquired data by utilizing computer programs, Include Frequency Percentage Mean Standard Deviation and Correlation Analysis.

The research result:

1) The relationship of the strategies to drive the sufficiency economy towards excellence in educational institutes was at the significant level of .01. The 65 items of strategies cover the main components of the 4 aspects, namely 1) 15 item of the 3 rings of the middle path 2) 10 items of the 2 conditions of the philosophy 3) 15 items of the 3 concepts towards excellence 4) 25 items of the 5 educational institute administration model.

2) Regarding the analysis of the elements of the strategies to drive the sufficiency economy towards excellence in educational institutes, the result revealed that the model is

consistent with the empirical literature ($\chi^2 = 120.079$, $df = 57$, $p = 1.000$, $GFI = 0.974$, $AGFI = 0.895$, $RMR = 0.0163$) The weight of all 13 sub-components has positive value with the size ranging from 0.69 - 0.97. The weight of the main components of the strategies to manage education towards excellence in line with the sufficiency economy of the lower-northern of the country showed positive value with the size ranging from 0.89 - 0.91. When prioritize the components, the result yielded as follows: the 2 conditions, the 3 rings of sufficiency, the 3 concepts towards excellence, and the 5 educational institute administration model, whereas the weight of the components were 0.988, 0.968, 0.964, and 0.873 respectively.

3) In terms of the aim to present the strategies to drive the sufficiency economy towards excellence in educational institutes, the result was as follows:

Strategy 1 Raise awareness and build knowledge in order to initiate education administration towards excellence in line with the sufficiency economy courses providing for school directors, instructors, or practitioners.

Strategy 2 Create a network of engagement for people and the organizations associated with the education management in line with the sufficiency economy both in public and private sectors as well as ordinary citizen sector.

Strategy 3 Apply the Deming cycle into the education management in line with the sufficiency economy and assign the follow-up and supervision from original affiliations.

Keywords King’s Philosophy, Sufficiency Economy, Educational Institute

บทนำ

ภาครัฐถือเป็นเสาหลักของแผ่นดิน และการบริหารราชการแผ่นดินถือเป็นหัวใจในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศให้บรรลุวิสัยทัศน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 78 ระบุว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมาตรา 83 ยังสนับสนุนมาตรา 78 ว่ารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการเตรียมระบบภูมิคุ้มกัน ซึ่งทุกภาคส่วนราชการจึงร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาหน่วยงาน และประเทศ เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันในการพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 9)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะกำกับดูแลสถานศึกษาทุกสังกัดได้กำหนดนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในปี พ.ศ. 2555 - 2570 โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษามบนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากข้อมูลที่พบปีการศึกษา 2555-2556 มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา จำนวน 135 แห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 12) ปีการศึกษา 2557 - 2558 จำนวน 1,124 แห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558: 13) และปีการศึกษา 2559 - 2561 กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มสถานศึกษาพอเพียงให้ได้ตามเป้าหมายครบทุกแห่งทั่วประเทศจำนวน 19,999 แห่ง ทุกสังกัดทั่วประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 10)

เมื่อพิจารณาสถานศึกษาในภาคเหนือตอนล่างทั้ง 9 จังหวัด จังหวัดที่สามารถเป็นแบบอย่างในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นแบบอย่างสถานศึกษาพอเพียงตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 256 แห่ง จากจำนวน 3,227 แห่ง ซึ่งจัดลำดับสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างสถานศึกษาพอเพียงใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 132 แห่ง 2) จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 86 แห่ง และ 3) จังหวัดพิจิตร จำนวน 38 แห่ง และจังหวัดที่เหลือ 6 จังหวัด ยังรอการแก้ไขปรับปรุง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559: 23) ซึ่งทั้ง 3 จังหวัดที่กล่าวมานับเป็นจังหวัดที่ควรศึกษาค้นคว้าวิจัยหาข้อเท็จจริง เพื่อนำมาสังเคราะห์บทเรียนในการน้อมนำศาสตร์พระราชามาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหาร คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงสนใจที่จะศึกษาการน้อมนำศาสตร์พระราชามาปฏิบัติในสถานศึกษาท้องถิ่นในการขับเคลื่อนด้วยการนำเสนอกลยุทธ์กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยการสังเคราะห์ศาสตร์พระราชา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีที่สนับสนุนแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) แนวคิดการปฏิบัติตามระบบเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) แนวคิดการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 4) แนวคิดกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความสำเร็จในสถานศึกษา และ 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอศาสตร์พระราชา: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในการพัฒนาคนให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และเป็นการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสู่การพัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศได้อย่างสมดุลยั่งยืนตามศาสตร์พระราชา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
3. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย สถานศึกษาต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เพชรบูรณ์ และพิจิตร จำนวน 1,035 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เลือกสถานศึกษาต้นแบบที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 9 คน ครู 90 คน นักเรียน 90 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 90 คน รวมทั้งสิ้น 279 คน

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ การบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
ตัวแปรตาม การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

3. ขอบเขตเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยระหว่างปีการศึกษา 2558 ถึง 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

การวิจัยเรื่องศาสตร์พระราชา: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์ และการจดบันทึกข้อความเชิงพรรณนา ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยการรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

2. ขั้นตอนการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมงานวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมงานวิจัย จากข้อมูลเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลของบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือ จากนั้นนำไปตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) ที่ดี เสร็จแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และแปลผลด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear

Regression Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยและทีมงานเดินทางไป พร้อมหนังสือขอความร่วมมือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เพชรบูรณ์ และพิจิตร เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษา ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เพชรบูรณ์ และพิจิตร ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย การกรอกข้อมูล และรับคืนแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 279 ชุด

3.1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มีความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล ได้แบบสอบถามจำนวน 264 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.62

3.1.3 นำแบบสอบถามไปตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เพชรบูรณ์ และพิจิตร จำนวน 9 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) โดยผู้วิจัยได้กำหนดช่วงการแปรผลค่าเฉลี่ยของข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามแบบของเบสท์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2558: 163) ซึ่งแบ่งช่วงของการแปลผลออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง มีระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง มีระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง มีระดับกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.51	หมายถึง มีระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง มีระดับน้อยที่สุด

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 4.1 ในรูปของรหัสไปบันทึกในคอมพิวเตอร์แล้วทำการประมวลผลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

จัดกลุ่มประเด็นข้อความ (Word Grouping) จากการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการอธิบายขยายความ (Explanation) โดยเรียบเรียงถ้อยคำขึ้นใหม่จากข้อมูลที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ให้มา และทำการพรรณนาความ

(Description) เป็นการร้อยเรียงถ้อยคำ โดยการจัดระบบการเกิดขึ้นก่อน - หลังของเนื้อหาสาระจากการวิเคราะห์ พร้อมกับการพรรณนาเชื่อมโยงแต่ละเนื้อหา/เหตุการณ์ให้เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องศาสตร์พระราชา: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ด้าน	รายการ	3 ห่วง พอเพียง	2 เงื่อนไข	3 แนวคิด สู่ความ เป็นเลิศ	5 การบริหาร สถานศึกษา ต้นแบบ
3 ห่วง พอเพียง	Pearson Correlation	1	0.89 ^{**}	0.88 ^{**}	0.78 ^{**}
	Sig. (2-tailed)		0.00	0.00	0.00
	N	264	264	264	264
2 เงื่อนไข	Pearson Correlation	0.89 ^{**}	1	0.87 ^{**}	0.84 ^{**}
	Sig. (2-tailed)	0.00		0.00	0.00
	N	264	264	264	264
3 แนวคิด สู่ความเป็นเลิศ	Pearson Correlation	0.88 ^{**}	0.87 ^{**}	1	0.85 ^{**}
	Sig. (2-tailed)	0.00	0.00		0.00
	N	264	264	264	264
5 การบริหาร สถานศึกษา ต้นแบบ	Pearson Correlation	0.78 ^{**}	0.84 ^{**}	0.85 ^{**}	1
	Sig. (2-tailed)	0.00	0.00	0.00	
	N	264	264	264	264

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พบว่า ค่าความสัมพันธ์ (Correlations) ของด้าน 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ 2 เงื่อนไข และ 3 ห่วงพอเพียง มีค่าเท่ากับ 0.85, 0.84 และ 0.78 ตามลำดับ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมีระดับความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญยิ่ง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก องค์ประกอบ b(SE)	t	R ²	สปส.คะแนน องค์ประกอบ
1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อย				
ด้าน 3 ห่วงพอเพียง				
ด้านพอประมาณ	0.866**	-	0.571	0.839
ด้านเหตุผล	0.914**(0.042)	21.607	0.527	0.885
ด้านภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง	0.908**(0.043)	21.332	0.519	0.880
ด้าน 2 เงื่อนไข				
ด้านความรู้	0.915**	-	0.614	0.905
ด้านคุณธรรม	0.919**(0.036)	25.492	0.595	0.908
ด้าน 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ				
ด้านกระบวนการ	0.941**	-	0.613	0.908
ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ	0.937**(0.031)	30.325	0.770	0.904
ด้านผลที่ได้รับ	0.906**(0.034)	26.839	0.811	0.874
ด้าน 5 การบริหารสถานศึกษาต้นแบบ				
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	0.657**(0.055)	12.027	0.617	0.857
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	0.935**	-	0.802	0.816
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	0.943**(0.031)	30.590	0.745	0.822
2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก				
ด้าน 3 ห่วงพอเพียง	0.968**(0.057)	16.888	0.938	0.968
ด้าน 2 เงื่อนไข	0.988**(0.052)	19.000	0.977	0.988
ด้าน 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ	0.964**(0.050)	19.173	0.930	0.964
ด้าน 5 การบริหารสถานศึกษาต้นแบบ	0.873**(0.053)	16.379	0.761	0.873
Chi – square = 120.079 df = 57 P = 1.00				
GFI = 0.974 AGFI = 0.895 RMR = 0.0163				

หมายเหตุ : ** คือ $p < .01$ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน

ตารางที่ 2 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค –

สแควร์ (Chi – Square) มีค่าเท่ากับ 120.079 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ 1 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 57 นั่นคือ ค่าไค – สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.974 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.895 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0163 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่ามีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบย่อยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 13 ตัว พบว่า มีค่าเป็นบวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว

สำหรับผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของกลยุทธ์ความสัมพันธ์ของกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทั้ง 4 ด้าน มีค่าเป็นบวกมีขนาดตั้งแต่ 0.858 ถึง 0.910 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน 2 เงื่อนไข ด้าน 3 ห่วงพอเพียง ด้าน 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ และด้าน 5 การบริหารสถานศึกษาต้นแบบ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ คือ 0.988, 0.968, 0.964 และ 0.873 ตามลำดับ

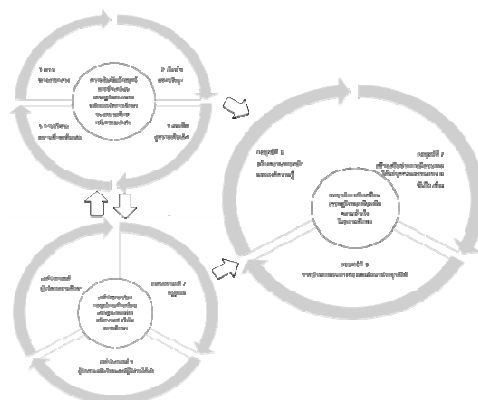
จากการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยสรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความตระหนักและองค์ความรู้กำหนดหลักสูตรการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนหรือผู้มีหน้าที่

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมแก่บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป

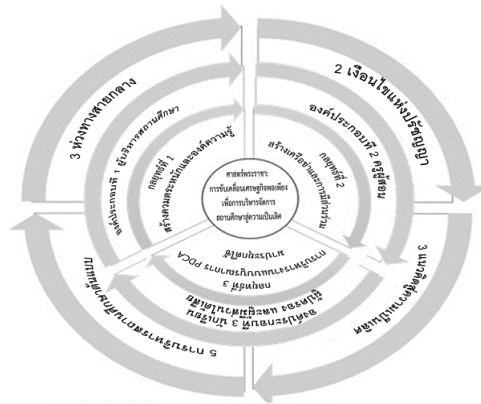
กลยุทธ์ที่ 3 การนำกระบวนการทำงานของเดมมิง(PDCA) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมทั้งกำหนดการนิเทศติดตามของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอวงจรเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชา ได้ 3 วงจร ได้แก่ วงจรความสัมพันธ์ วงจรองค์ประกอบ และวงจรกลยุทธ์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วงจรความสัมพันธ์ วงจรองค์ประกอบ และวงจรกลยุทธ์
เพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 1 วงจรเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการกับกระบวนการPDCAของเดมมิ่ง และนำเสนอวงจรรศาสตร์พระราชา: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 วงจรรศาสตร์พระราชา: การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยประเด็นที่สำคัญ

ทำไมต้องศาสตร์พระราชา เพราะศาสตร์พระราชาเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความยั่งยืน โดยบูรณาการPDCAกับ 3 ท่วงทางสายกลาง 2 เดือนไข แห่งปรัชญา 3 แนวคิดสู่ความเป็นเลิศ และ 5 การบริหารสถานศึกษาต้นแบบ ที่ส่งผลต่อการวางแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการในสถานศึกษา ฉะนั้นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเป็นลำดับแรกในสถานศึกษา 2) ผู้บริหารต้องกำหนดแผนกลยุทธ์ภายใต้ 3 กลยุทธ์ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ กำหนดกลยุทธ์ที่ 1 การสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ให้บุคคลในสถานศึกษา ต้องมีความตระหนักรู้ คิด พัฒนาจากการระเบิดจากภายในสู่ภายนอก กำหนดกลยุทธ์ที่ 2 การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม ได้แก่การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้จาก บ้าน วัด และสถานศึกษา และกำหนดกลยุทธ์ที่ 3 บูรณาการแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารแบบบูรณาการPDCA เพื่อให้เห็นถึงการบริหารจัดการศึกษาอย่างสมดุล ยั่งยืน พัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งเกษม วัฒนชัย (2560: 45) กล่าวว่า การสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ด้วยกระบวนการทำงานแบบPDCAแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษากับแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้บริหารต้องประยุกต์รูปแบบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดแทรกเข้าในงานของสถานศึกษาแต่ละด้านอย่างง่าย ๆ ก่อน เริ่มจากครู นักเรียน และขยายผลสู่ผู้ปกครอง ในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบูรณาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง 4 ข้อ ได้แก่ 1) สามารถกระตุ้นคน 2) ต้องเป็นผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง 3) ต้องเป็นผู้สร้างความร่วมมือ และ 4) ต้องเป็นผู้ติดต่อสื่อสารที่ดี สอดคล้องกับสุเมธ ตันติเวชกุล (2559: 32) กล่าวว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหารต้อง

ปูพื้นฐานเรื่องรู้ คิด พัฒนา เพื่อการสร้างสังคมการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ได้ ซึ่งหัวใจหลักของสถานศึกษา คือ การสังเคราะห์บทเรียนกับการบูรณาการแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้บริหารควรสร้างความเพียร ความอดทน ในการสร้างสติปัญญาให้แก่ ครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง ดังที่อรรถพล อนันตวรสกุล (2560: 11) ได้ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) การเผชิญสถานการณ์ใหม่ 2) การกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นตอนแก้ปัญหาจนเกิดการตระหนักรู้ใน 4) การถอดบทเรียนด้วยหลักคิด 3 ห่วง 2 เงื่อนไข และ 5) การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย และ Good, C. V. (1973: 15) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า ความตระหนักจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนัก และยิ่งสอดคล้องกับแนวคิดของBardo (1982: 51) กล่าวว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอันได้แก่ บุคคล และสถานการณ์ ที่สนองตอบในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งสมปอง ม่วงกร (2561: 98) ได้เสนอประเด็นเพิ่มเติมว่า ความตระหนักเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยการลงมือทำร่วมกันของบุคคล ภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกระบวนการPDCA ลงสู่แผนปฏิบัติราชการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. Plan (P: วางแผน) คือ การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมถึงการกำหนดโครงการที่ดำเนินการ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน เช่น จะต้องมีการโครงการ และกิจกรรมเหมาะสม พอประมาณ และมีเหตุผลพอ และสอดคล้องตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแผนปฏิบัติราชการหรือไม่ เป็นต้น

2. Do (D: ปฏิบัติตามแผน) คือ การดำเนินการตามแผนที่ตั้งไว้ เช่น การมีโครงสร้างรองรับการดำเนินการที่ชัดเจนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน เช่น มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการตามงบประมาณที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นต้น

3. Check (C: ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) คือ การประเมินแผนอย่างต่อเนื่อง เช่น การประเมินโครงสร้างที่มีแผนรองรับการดำเนินการเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน มีเหตุผลในการพัฒนา แก้ไข โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถทำได้เอง เช่น 1) มีการกำหนดวิธี / รูปแบบการประเมินหรือไม่ เป็นต้น

4. Act (A: ปรับปรุงแก้ไข) คือ มีความตระหนักในการนำความรู้จากผลการประเมินมาพัฒนาแผนปฏิบัติราชการเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในสถานศึกษา เช่น การนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควรพัฒนาตามผลการประเมิน เช่น มีการระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา / จุดอ่อนที่ค้นพบในการจัดทำแผนครั้งต่อไป เป็นต้น

รายการอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ต้นแบบบทเรียนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยาม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง 2558” กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบสู่การปฏิรูปการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. เชียงใหม่: สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.
- เกษม วัฒนชัย. (2560). เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ประสานการพิมพ์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2559). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพมหานคร: รุ่งอรุณการพิมพ์.
- สมปอง ม่วงกร. (2561). บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารในสถานศึกษาขนาดเล็ก. 12(110). สืบค้นเมื่อ เมษายน 7, 2561, จาก <http://www.micro.seed.com/content/Mc204/default.asp>.
- อรรถพล อนันตวรสกุล. (2560). การจัดการเรียนรู้: บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bardo, J. W. (1982). Education Human Services Evaluation. New York: F. E. Peacock.
- Good, C. V. (1973). Method of education. New York: McGraw - Hill.